МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

| ПОГОДЖЕНО | ЗАТВЕРДЖУЮ |
|---|---|
| Декан факультету ТВППТСБ | Перший проректор |
| _____ Михайло ГИЛЬ | _____ Дмитро БАБЕНКО |
| «01» 07 2026 р. | «01» 07 2026 р. |

# РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Господарське законодавство**
освітньо-професійна програма
«Ветеринарна гігієна, санітарія і екпертиза»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти 5-го року
очної (денної) форми навчання
на 2026-2027 навчальний рік

Ступінь вищої освіти **Магістр**
Галузь знань **21 Ветеринарна медицина**
Спеціальність **212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза**
Мова викладання **українська**

Миколаїв
2026

Робоча програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» галузі знань 21 «Ветеринарна медицина», затвердженої Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 22.02.2022 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №37-О від 14.03.2022 р.

Розробник програми: старший викладач кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної економіки Сідлецька Л. Л., Миколаївський національний аграрний університет.

Програма розглянута на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, протокол № 10 від «09» 06 2026 року

Завідувач кафедри
д-р екон.наук, професор Альона КЛЮЧНИК

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту МНАУ протокол № від « » 2026 року

Голова науково-методичної комісії
канд. екон. наук, доцентка кафедри
економіки підприємств Ганна ТАБАЦКОВА

Гарантка Алла БОНДАР

## 1. АНОТАЦІЯ

Вивчення дисципліни «Господарське законодавсто» полягає в тому що, знання при вивченні предмету можуть бути використані у розробці нормативно-правових актів; у забезпеченні дотримання законодавства суб'єктами права; у здійсненні професійної діяльності у повній відповідності до закону; у вмінні реалізовувати норми Господарського права в професійній діяльності, правильному застосуванні нормативно-правових актів господарського права; юридично грамотній кваліфікації фактів і обставин господарських правовідносин; при забезпеченні законності та правопорядку, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків; у володінні юридичною термінологією та юридичною технікою, правильному відтворенні результатів професійної діяльності в юридичній та іншій документації; у проведенні юридичної експертизи нормативно-правових актів; при тлумаченні нормативно-правових актів, при підготовці кваліфікованих юридичних висновків і консультацій у сфері господарського права.

Мета навчальної дисципліни є формування знань про правове регулювання господарських правовідносин та основних умінь по застосуванню законодавства у сфері господарського права. А також засвоєння студентами основних правових понять, категорій, міжнародно-правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне законодавство у господарському праві, зокрема, досконале знання нормативних та теоретичних положень, які стосуються підстав виникнення, зміни чи припинення господарських зобов'язань, їх окремих видів, в тому числі господарських договірних зобов'язань; вчення про субєктів господарського права, поняття та склад господарських правовідносин; вироблення навичок та вмінь комплексного аналізу та тлумачення правових норм; знання правничої термінології та здатність до використання цього правового інструментарію на практиці.

Завдання навчальної дисципліни засвоїти фундаментальні знання щодо господарських правовідносин; набути умінь і навичок застосовувати ці знання на практиці; оволодіти способами творчої діяльності, сформувати здатність мислити самостійно, опираючись на власну освітню рефлекцію, яка забезпечується належною методологічною культурою.

## ABSTRACT

The study of the discipline The study of the discipline «Economic Legislation» consists in the fact that knowledge gained in studying the subject can be used in the development of regulatory legal acts;in ensuring compliance with the legislation by legal entities; in carrying out professional activities in full accordance with the law; in the ability to implement the norms of Commercial Law in professional activities, in the correct application of regulatory legal acts of commercial law; in legally competent qualification of facts and circumstances of commercial legal relations; in ensuring legality and law and order, the safety of the

individual, society, and the state within the framework of the performance of their official duties; in mastering legal terminology and legal techniques, in correctly reproducing the results of professional activity in legal and other documentation; in conducting legal expertise of regulatory legal acts; in interpreting regulatory legal acts, in preparing qualified legal opinions and consultations in the field of commercial law.

The purpose of the academic discipline is to form knowledge about the legal regulation of economic relations and basic skills in the application of legislation in the field of economic law. As well as students' mastery of basic legal concepts, categories, international legal institutions, the basis for which is the Constitution of Ukraine and current legislation in economic law, in particular, thorough knowledge of regulatory and theoretical provisions relating to the grounds for the emergence, change or termination of economic obligations, their individual types, including economic contractual obligations; the doctrine of economic law subjects, the concept and composition of economic relations; the development of skills and abilities for comprehensive analysis and interpretation of legal norms; knowledge of legal terminology and the ability to use this legal tool in practice.

The task of the academic discipline is to master fundamental knowledge of economic relations; acquire skills and abilities to apply this knowledge in practice; to master the methods of creative activity, to form the ability to think independently, relying on one's own educational reflection, which is provided by an appropriate methodological culture.

## 2. Опис навчальної дисципліни
## Господарське законодавство

Галузь знань **21 Ветеринарія**
Спеціальність **212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза**
Ступінь вищої освіти **Магістри**

Обов'язкова (вибіркова) компонента **Вибіркова**
Семестр **9**
Кількість кредитів ECTS **4,0**
Кількість змістових модулів **2**
Загальна кількість годин **120**

**Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:**

Лекції **16 год / 0,53 кредитів ECTS**
Практичні заняття **30 год / 1,0 кредитів ECTS**
Самостійна робота **74 год / 2,47 кредитів ECTS**
Форма підсумкова контрольного заходу **іспит**

**Короткий опис**

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від

визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології Jitsi, вбудовані в курс на платформі Moodle, Zoom та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів опитування здобувачів вищої освіти і випускників ОПП 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза.

Зміни у змістовному наповненні програми

Передбачені неформальні освітні заходи.

1. Участь у вебінарах, семінарах та круглих столах з тематики ветеринарного законодавства.
2. Участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами освітнього процесу.
3. Участь у громадських заходах.

Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Здобувачі вищої освіти у ході життєвого досвіду мають застосовувати здобуті знання, наприклад, вирішувати практичні питання шляхом використання набутих знань. І навпаки, здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використання наступних засобів:

1. Система Moodle https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3895 (– лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи);

2. Платформа онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

3. Електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/);

4. Аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямами їх виконання тощо;

5. Спілкування через електронну пошту () та телефонний зв'язок;

6. Залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

7. Індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

8. Можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

**Мовна підготовка**. Дисципліна викладається українською мовою. До кожної теми наведено ключові слова англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом ректора, наприклад, у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання**.** Проблемно-орієнтоване навчання, студентоцентроване навчання, змішане навчання в системі Moodle університету, самонавчання, навчання на основі досліджень. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, практичних занять із використанням ситуаційних завдань, кейс-методів, ділових ігор, тренінгів, що розвивають професійні навички та soft-skills. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-learning за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова робота над інноваційними проектами.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

## 3. Мета, завдання, предмет вивчення навчальної дисципліни

**Мета навчальної дисципліни** є формування знань про правове регулювання господарських правовідносин та основних умінь по застосуванню законодавства у сфері господарського права. А також

засвоєння студентами основних правових понять, категорій, міжнародно-правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне законодавство у господарському праві, зокрема, досконале знання нормативних та теоретичних положень, які стосуються підстав виникнення, зміни чи припинення господарських зобов'язань, їх окремих видів, в тому числі господарських договірних зобов'язань; вчення про субєктів господарського права, поняття та склад господарських правовідносин; вироблення навичок та вмінь комплексного аналізу та тлумачення правових норм; знання правничої термінології та здатність до використання цього правового інструментарію на практиці.

**Завдання навчальної дисципліни** засвоїти фундаментальні знання щодо господарських правовідносин; набути умінь і навичок застосовувати ці знання на практиці; оволодіти способами творчої діяльності, сформувати здатність мислити самостійно, опираючись на власну освітню рефлекцію, яка забезпечується належною методологічною культурою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

**Знати:** • коло суспільних відносин, що регулюються господарським правом;
• чинне господарське законодавство та практику його застосування;

**Вміти:** • орієнтуватися у системі джерел господарського законодавства України;
• аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми господарського законодавства України в практичній діяльності, роз'яснити їх зміст іншим;
• розрізняти відносини, що регулюються господарським правом України, від правовідносин, які регулюються іншими галузями права;
• застосувати на практиці норми правових актів;
• користуватись джерелами права та тлумаченням норм права, коментарями при вирішенні господарських спорів;
• складати і оформлювати документи правничого характеру з господарських правовідносин;
• підбирати літературу з теми заняття, складати конспекти і тези виступів, робити правову інформацію;
• логічно (послідовно, з виділенням головного, доказово, аргументовано) викладати правничий матеріал із застосуванням знань з різних джерел і галузей права, користуватись правовою термінологією щодо господарського законодавства;
• застосовувати правові знання з господарського права для оцінки юридичних фактів, обґрунтувати їх правову оцінку;
• приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації норм господарського права у практичній діяльності;
• керуватись у практичній діяльності та поведінці правовими знаннями і переконаннями, брати участь у правовому вихованні населення.

**Предмет дисципліни** основні положення законодавства України та господарсько–правової доктрини, що визначають правові, організаційні засади здійснення господарської діяльності та керівництва нею.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен здобути компетентності.

**Інтегральна компетентність:**

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

**Загальні компетентності:**

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3.Знання та розуміння предметної галузі та професії.
ЗК4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК8.Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК9.Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК10.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

**Фахові (предметні) компетентності спеціальності:**

ФК1. Здатність аналізувати загальні принципи, які застосовують до харчових продуктів і кормів загалом та безпечності харчових продуктів і кормів окрема, на національному рівні та на рівні Європейського співтовариства.
ФК2. Здатність застосовувати методики роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо у професійній діяльності.
ФК3. Здатність здійснювати державний (внутрішній) контроль дотримання вимог передзабійного огляду, забою тварин, а також здатність проводити післязабійний огляд продуктів забою та надавати рекомендації щодо їх подальшого використання.
ФК4. Здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях.
ФК11. Здатність організовувати та проводити державний контроль гігієнічних вимог і санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях.
ФК17. Здатність здійснювати судово-ветеринарну експертизу згідно з чинним законодавством.
ФК19. Здатність вирішувати питання загальної ветеринарної превенції відповідно до концепції «системи раннього виявлення» для своєчасного виявлення та ідентифікації спалахів або появи хвороб.

ФК20. Здатність дотримуватися морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів.

**Програмні результати навчання:**

ПРН1. Володіти державною та іноземною (іноземними) мовами для можливості усного й письмового спілкування з фахівцями галузі та представниками інших професій і галузей з метою вирішення професійних завдань, для роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо.

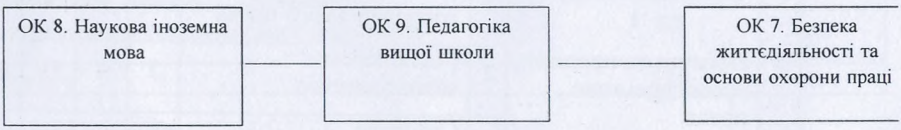
ПРН2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

ПРН3. Володіти методами та методиками державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях для гарантування безпечності харчового ланцюга, уміти контролювати, оцінювати та управляти ризиками під час виробництва та обігу харчових продуктів.

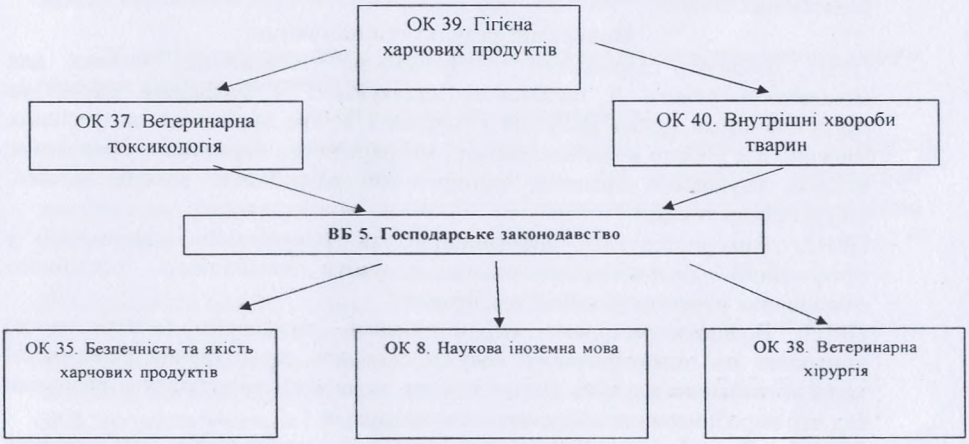
ПРН13. Володіти навичками та знаннями, необхідними для ведення ветеринарного обліку, оформлення звітної та іншої необхідної документації, уміти ідентифікувати та встановлювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів та іншим відомостям, наведеним в інформації для споживача або у декларації виробника.

ПРН16. Мати необхідні знання та уміння для здійснення судово-ветеринарної експертизи згідно з чинним законодавством.

## 4. Передумови для вивчення дисципліни



## 5. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін




## 6. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

| Змістовий модуль | | Теми | | Обсяги годин | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| № | назва | № | назва | ЛЗ | ПР | СР | К | Разом |
| 1 | **Змістовий модуль 1**<br>Поняття та предмет господарського права.<br>Господарське законодавство. | 1 | Поняття та предмет господарського права | 2 | 4 | 4 | - | 10 |
| | | 2 | Господарське законодавство | 2 | 4 | 10 | - | 16 |
| | | 3 | Суб'єкти господарського права | 2 | 4 | 10 | - | 16 |
| | | 4 | Правовий статус господарських товариств | 2 | 4 | 10 | - | 16 |
| **Всього за змістовий модуль** | | | | **8** | **16** | **34** | - | **58** |
| 2 | **Змістовий модуль 2**<br>Державне регулювання господарської | 5 | Державне регулювання господарської діяльності | 2 | 4 | 10 | - | 16 |
| | | 6 | Майнові засади господарювання | 2 | 4 | 10 | - | 16 |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | діяльності | 7 | Господарські зобов'язання | 2 | 4 | 10 | - | 16 |
| | | 8 | Господарсько-правова відповідальність | 2 | 2 | 10 | | 14 |
| **Всього за змістовий модуль** | | | | **8** | **14** | **40** | **-** | **62** |
| **Всього годин по навчальній дисципліні** | | | | **16** | **30** | **74** | **-** | **120** |

## 7. Зміст навчальної дисципліни

### 7.1. Загальний розподіл годин і кредитів

| Назва змістовного модуля | Кількість годин і кредитів | | |
|---|---|---|---|
| | год. | кредитів | % |
| **Змістовий модуль 1.** Поняття та предмет господарського права. Господарське законодавство. | 58 | 1,9 | 48% |
| **Змістовий модуль 2.** Державне регулювання господарської діяльності | 62 | 2,1 | 52% |
| **Всього** | **120** | **4,0** | **100,0** |

### 7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

| Назва змістового модуля | Кількість годин |
|---|---|
| **Змістовий модуль 1.** Поняття та предмет господарського права. Господарське законодавство. | 58 |
| **Змістовий модуль 2.** Державне регулювання господарської діяльності | 62 |
| **Всього** | **120** |

### 7.3. Перелік та короткий зміст лекцій

**Модуль 1. Поняття та предмет господарського права. Господарське законодавство**

**Змістовий модуль 1. Поняття та предмет господарського права**

**Тема 1: Поняття та предмет господарського права**

Поняття та зміст господарського права. Історія розвитку господарського права. Предмет господарського права. Методи, принципи та інші системоутворюючі елементи господарського права.

Ключові слова: господарське право, правові відносини,методи утворення.

Keywords: commercial law, legal relations, methods of formation.

**Тема 2. Господарське законодавство**

Поняття господарського законодавства. Ознаки господарського законодавства. Цілі та функції господарського законодавства. Структура господарського законодавства. Господарсько-правові норми: структура і види.

Роль судової практики в удосконаленні господарського законодавства

Ключові слова: господарське законодавство, структура, судова практика, господарсько-правові норми.

Key words: economic legislation, structure, case law, economic and legal norms.

**Тема 3. Суб'єкти господарського права**

Поняття суб'єктів господарського права. Класифікація суб'єктів господарського права. Права та обов'язки суб'єктів господарського права. Господарські організації як суб'єкти господарського права. Громадяни як суб'єкти господарського права. Структурні підрозділи як суб'єкти господарського права

Ключові слова: суб'єкти, господарське право, права, громадяни, господарські організації.

Key words: subjects, commercial law, rights, citizens, commercial organizations.

**Тема 4. Правовий статус господарських товариств**

Поняття господарського товариства та особливості його правового становища. Види господарських товариств. Порядок створення господарського товариства. Органи управління. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з обмеженою відповідальністю. Правовий статус повного товариства. Правовий статус командитного товариства. Корпоративні права учасників господарських товариств. Корпоративні обов'язки учасників господарського товариства.

Ключові слова: господарське товариство, правовий статус, корпоративні права.

Key words: business partnership, legal status, corporate rights.

**Змістовий модуль 2. Державне регулювання господарської діяльності**

**Тема 5. Державне регулювання господарської діяльності**

Поняття державного регулювання господарської діяльності.

Органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та органи господарського управління та контролю, які покликані здійснювати нагляд і контроль за діяльністю підприємств. Форми та методи державного регулювання господарської діяльності. Державне замовлення як особлива форма державного регулювання господарської некомерційної діяльності.

Органи, що здійснюють контроль за фінансово-господарською діяльністю суб'єктів господарювання: види та межі компетенції.

Ключові слова: господарська діяльність, органи управління, державне регулювання, діяльність, контроль.

Key words: economic activity, government bodies, state regulation, activity, control.

**Тема 6. Майнові засади господарювання**

Поняття майна суб'єктів господарювання та його правового режиму.

Склад майна суб'єктів господарювання. Цінні папери як особливий вид майна суб'єктів господарювання.
Правові засади приватизації майна державного та комунального майна.
Ключові слова: майно, правовий режим, господарювання, приватизація.
Key words: property, legal regime, management, privatization.

**Тема 7. Господарські зобов'язання**

Загальні положення про господарські зобов'язання.
Поняття та ознаки господарського договору. Порядок укладення господарського договору. Зміст і форми господарського договору. Способи забезпечення належного виконання господарського договору.
Порядок зміни і розірвання господарського договору.
Ключові слова: господарські зобов'язання, господарський договір.
Key words: business obligations, business contract.

**Тема 8. Господарсько-правова відповідальність**

Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності.
Класифікація господарсько-правових санкцій. Механізм реалізації господарсько-правових санкцій.
Форми господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності.
Ключові слова: відповідальність, санкції, господарсько-правова.
Key words: liability, sanctions, economic and legal.

## 7.4. Перелік та план практичних занять

## Модуль 1. Поняття та предмет господарського права. Господарське законодавство

**Змістовий модуль 1. Поняття та предмет господарського права**

**Тема 1: Поняття та предмет господарського права**

Поняття та зміст господарського права. Історія розвитку господарського права. Предмет господарського права. Методи, принципи та інші системоутворюючі елементи господарського права.

**Тема 2. Господарське законодавство**

Поняття господарського законодавства. Ознаки господарського законодавства. Цілі та функції господарського законодавства. Структура господарського законодавства. Господарсько-правові норми: структура і види.
Роль судової практики в удосконаленні господарського законодавства

**Тема 3. Суб'єкти господарського права**

Поняття суб'єктів господарського права. Класифікація суб'єктів господарського права. Права та обов'язки суб'єктів господарського права. Господарські організації як суб'єкти господарського права. Громадяни як суб'єкти господарського права. Структурні підрозділи як суб'єкти господарського права

**Тема 4. Правовий статус господарських товариств**

Поняття господарського товариства та особливості його правового становища. Види господарських товариств. Порядок створення господарського товариства. Органи управління. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з обмеженою відповідальністю. Правовий статус повного товариства. Правовий статус командитного товариства. Корпоративні права учасників господарських товариств. Корпоративні обов'язки учасників господарського товариства.

**Змістовий модуль 2. Державне регулювання господарської діяльності.**

**Тема 5. Державне регулювання господарської діяльності**

Поняття державного регулювання господарської діяльності.

Органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та органи господарського управління та контролю, які покликані здійснювати нагляд і контроль за діяльністю підприємств. Форми та методи державного регулювання господарської діяльності. Державне замовлення як особлива форма державного регулювання господарської некомерційної діяльності.

Органи, що здійснюють контроль за фінансово-господарською діяльністю суб'єктів господарювання: види та межі компетенції.

**Тема 6. Майнові засади господарювання**

Поняття майна суб'єктів господарювання та його правового режиму.

Склад майна суб'єктів господарювання. Цінні папери як особливий вид майна суб'єктів господарювання. Правові засади приватизації майна державного та комунального майна.

**Тема 7. Господарські зобов'язання**

Загальні положення про господарські зобов'язання.

Поняття та ознаки господарського договору. Порядок укладення господарського договору. Зміст і форми господарського договору. Способи забезпечення належного виконання господарського договору.

Порядок зміни і розірвання господарського договору.

**Тема 8. Господарсько-правова відповідальність**

Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності.

Класифікація господарсько-правових санкцій. Механізм реалізації господарсько-правових санкцій.

Форми господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності.

**Форма контролю знань студентів на практичних заняттях**

| Назва змістового модуля/тема | Обсяг годин | Форма контролю |
|---|---|---|
| **Змістовий модуль 1. Поняття та предмет господарського права. Господарське законодавство** | **16** | **х** |
| Поняття та предмет господарського права | 4 | Усне опитування |
| Господарське законодавство | 4 | Усне опитування,тестування |
| Суб'єкти господарського права | 4 | Усне опитування,тестування |

| Назва змістового модуля/тема | Обсяг годин | Форма контролю |
|---|---|---|
| Правовий статус господарських товариств | 4 | Колоквіум |
| **Змістовий модуль 2. Державне регулювання господарської діяльності** | **14** | **х** |
| Державне регулювання господарської діяльності | 4 | Колоквіум |
| Майнові засади господарювання | 4 | Тестування |
| Господарські зобов`язання | 4 | Усне опитування |
| Господарсько-правова відповідальність | 2 | Тестування |
| **Разом по дисципліні** | **30** | **х** |

### 7.5 Перелік питань для перевірки знань з навчальної дисципліни «Господарське законодавство» які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

1. Господарське право в системі права України.
2. Предмет, метод і система господарського права.
3. Господарська діяльність як об'єкт правового регулювання.
4. Господарське законодавство як джерело господарського права.
5. Державне регулювання господарської діяльності як форма охорони публічних інтересів в умовах змішаної економіки.
6. Загальні положення про суб'єктів господарського права.
7. Створення суб'єктів господарського права.
8. Припинення діяльності суб'єктів господарювання.
9. Правове становище підприємств.
10. Правове становище окремих суб'єктів господарювання.
11. Правове становище об'єднань підприємств та органів господарського керівництва.
12. Правове становище господарських товариств.
13. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.
14. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом.
15. Зобов'язальні правовідносини та особливості правового регулювання окремих видів здійснення господарської діяльності.
16. Господарські зобов'язання.
17. Відповідальність у господарських правовідносинах.
18. Правові засади захисту економічної конкуренції.
19. Правове регулювання біржової діяльності.
20. Правове регулювання фінансової діяльності.
21. Правове регулювання інвестиційної діяльності.

22. Правові засади аудиту, бухгалтерського обліку та звітності.
23. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
24. Особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки.
25. Державне регулювання захисту прав суб'єктів господарювання та споживачів.
26. Правові засади охорони та захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
27. Види та підстави виконання господарських зобов'язань.
28. Юридична відповідальність суб'єктів господарювання за порушення діючого законодавства.
29. Поняття, види та організаційні форми підприємницької діяльності.
30. Правові засади діяльності підприємств в Україні.

**7.6 Питання для підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти**

1. Поняття, особливість і характерні ознаки господарських відносин.
2. Види господарських правовідносин.
3. Принципи методи та типи господарсько-правового регулювання.
4. Господарське право як галузь права, правова наука, навчальна дисципліна.
5. Поняття та риси господарської діяльності.
6. Види господарської діяльності.
7. Підприємництво як спосіб здійснення господарської діяльності.
8. Некомерційне господарювання як спосіб здійснення господарської діяльності.
9. Господарче забезпечення діяльності не господарюючих суб'єктів.
10. Поняття та ознаки господарського законодавства.
11. Співвідношення господарського права та господарського законодавства.
12. Система (структура) господарського законодавства.
13. Співвідношення та розмежування предметів регулювання ГКУ та ЦКУ.
14. Господарсько-правові норми: структура і види.
15. Роль судової практики в удосконаленні господарського законодавства.
16. Поняття та об'єктивна обумовленість державного регулювання господарської діяльності.
17. Форми та методи державного регулювання.
18. Правове регулювання держзамовлення як особливої форми державного регулювання.
19. Характеристика органів, що здійснюють контроль за діяльністю суб'єктів господарювання.
20. Правова регламентація проведення перевірок діяльності суб'єктів господарювання, зокрема фінансово-господарської.
21. Суб'єкти господарського права: поняття, класифікація, права та обов'язки.
22. Обмежувачі в діяльності суб'єктів господарювання.

23. Господарські організації як суб'єкти господарського права.
24. Громадяни як суб'єкти господарського права.
25. Структурні підрозділи як суб'єкти господарського права.
26. Особливість правосуб'єктності дочірніх підприємств.
27. Порядок і основні етапи створення суб'єктів господарювання.
28. Поняття та правова природа установчих документів.
29. Державна реєстрація суб'єктів господарювання: поняття, ознаки та принципи.
30. Державна реєстрація змін до установчих документів і відомостей про фізичних осіб – підприємців.
31. Спеціальні умови здійснення господарської діяльності: ліцензування, патентування, дотримання законодавчих вимог щодо якості продукції, робіт і послуг.
32. Підстави, порядок і способи припинення діяльності суб'єктів господарювання.
33. Поняття та форми реорганізації суб'єктів господарювання.
34. Ліквідація як спосіб припинення діяльності суб'єктів господарювання: добровільна та примусова.
35. Підстави та наслідки скасування державної реєстрації суб'єктів господарювання.
36. Загальний і спеціальний порядок ліквідації суб'єкта господарювання.
37. Правова природа та ознаки підприємств.
38. Поняття та ознаки державного та казенного підприємства.
39. Поняття та характерні риси виробничого (сільськогосподарського) кооперативу.
40. Приватні підприємства та підприємства з іноземними інвестиціями (іноземне підприємство).
41. Особливість господарської правосуб'єктності дочірніх підприємств.
42. Господарські об'єднання: поняття та види.
43. Поняття та особливості правового статусу промислово-фінансових груп.
44. Холдингова компанія як форма співробітництва в межах об'єднання підприємств.
45. Проста та вирішальна залежність між асоційованими підприємствами.
46. Поняття, ознаки, функції та компетенція господарських міністерств і комітетів.
47. Правова природа та ознаки господарських товариств.
48. Особливості правового становища акціонерних товариств та їх види.
49. Порівняльне правова характеристика товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю.
50. Порівняльно-правова характеристика повного та командитного товариства.

**Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань**

1. Структура та джерела майна суб'єктів господарювання.

2. Правові титули майна суб'єктів господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління, право оперативного використання майна, господарська оренда(лізинг) майна.
3. Виробничі фонди (основні та оборотні) суб'єктів господарювання.
4. Спеціальні фонди та резерви суб'єктів господарювання.
5. Особливості правового режиму готової продукції.
6. Поняття неспроможності та банкрутства суб'єктів господарювання.
7. Правова характеристика досудових і судових процедур інституту банкрутства.
8. Матеріально-правові та процесуально-правові умови порушення провадження у справах про банкрутство.
9. Порядок і наслідки порушення провадження.
10. Ліквідаційний процес.
11. Значення черговості задоволення претензій кредиторів.
12. Ознаки та функції господарського договору.
13. Способи укладення господарських договорів: традиційний і конкурентний.
14. Зміст і форми господарського договору.
15. Способи забезпечення належного виконання господарського договору.
16. Порядок зміни і розірвання господарського договору.
17. Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності.
18. Класифікація господарсько-правових санкцій.
19. Форми господарсько-правової відповідальності.
20. Підстави господарсько-правової відповідальності.

## 8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. Оцінка здобувача вищої освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних та загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках).

Підсумкова оцінка з освітнього компоненту «Господарське законодавство» підсумковою формою контролю за яким встановлено іспит, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час іспиту.

Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 36 відсотків від максимально можливої кількості балів. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.

Оцінювання результатів навчання під час семестру включає оцінювання знань здобувача під час практичних занять, індивідуальної роботи, самостійної роботи і неформальної освіти. Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань практичної роботи; повнота і правильність відповіді під час усного опитування та інших передбачених форм контролю. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання самостійної роботи та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, методичні рекомендації для практичних робіт та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3896. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання іспиту.

***Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни***

| Форма контролю | Змістовий модуль | | Всього балів |
|---|---|---|---|
| | 1 | 2 | |
| Виконання практичних робіт | 4-6 | 4-6 | 8-12 |
| Опитування, індивідуальне завдання | 4-6 | 4-6 | 8-12 |
| Виконання завдань самостійної роботи | 4-6 | 4-6 | 8-12 |
| Колоквіум | 4-6 | 4-6 | 8-12 |
| Тестування | 2-6 | 2-6 | 4-12 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Всього за семестр** | **18-30** | **18-30** | **36-60** |
| **Крім того екзамен** | - | - | **24-40** |

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання - іспит**

| Сума балів за всі види освітньої діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою |
|---|---|---|
| 90-100 | A | 5 (відмінно) |
| 82-89 | B | 4 (добре) |
| 75-81 | C | 4 (добре) |
| 64-74 | D | 3 (задовільно) |
| 60-63 | E | 3 (задовільно) |
| 35-59 | FX | не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно) |
| 0-34 | F | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно) |

*Оцінки FX та F у залікову книжку здобувача вищої освіти не виставляється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у МНАУ.

Здобувач вищої освіти має право складати підсумковий семестровий іспит (у письмовій формі) під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх контрольних заходів, передбачених протягом семестру, студент набирає 36 і більше балів. У цьому випадку оцінка за екзамен складається із суми балів, отриманих протягом семестру (36-60 балів), і балів, отриманих під час складання екзамену . При цьому здобувач вищої освіти може отримати на іспиті (24-40 балів). Якщо кількість балів отриманих на іспиті менше 24 балів, то здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку.

Здобувачі вищої освіти, що набрали впродовж семестру менше 36 балів (із можливих 60) до сесії не допускаються і автоматично отримують незадовільну оцінку. До складання іспиту такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість семестрових балів.

Здобувачі вищої освіти, що хворіли і мають відповідні довідки медичних установ або були відсутні з інших поважних причин і не могли брати участь у контрольних заходах, проходять контроль під час спеціально встановлених додаткових занять за узгодженням з викладачами за графіком, що розроблює деканат факультету.

Якщо здобувач вищої освіти на іспиті отримує незадовільну оцінку, то він має право на одне перескладання викладачеві, друге перескладання приймає комісія, створена за вказівкою декана факультету. Якщо здобувач вищої освіти студент отримує незадовільну оцінку під час складання комісії, його відраховують з університету.

За будь-якої форми здобуття освіти оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є ідентичним.

## 9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

*Навчальний корпус № 1, вул. Генерала Олекси Алмазова, 73, ауд. 407*
*Спеціальне технічне обладнання:*
Ноутбук – 1 шт.
Мультимедійний проектор – 1 шт.
Wi-Fi.
*Прикладне програмне забезпечення:*
Операційна система Windows 10 – 1 од.
Google Chrome
Доступ до мережі Internet

## 10. Перелік рекомендованих літературних джерел

### 10.1 Базова література

1. Господарське право: підруч. / за ред. О. П. Подцерковного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків : Одіссей, 2012. 640 с.
2. Господарське право України: підручник : у 2 ч. / Андреєва О. Б. та ін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2014. Ч. 1. 340 с.
3. Господарське право України: підручник : у 2 ч. / Андреєва О. Б. та ін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2014. Ч. 2 368 с.
4. Господарське право України : навч. посіб : у 2 ч. / Андреєва О. Б. та ін.; за заг. ред. О. П. Гетьманець, Ю. М. Жорнокуя та О. М. Шуміла. Київ : Хайтек Прес, 2013. 368 с.

### 10.2 Допоміжна література

1. Вінник О. М. Господарське право : курс лекцій. Київ : Атіка, 2004. 624 с.
2. Вінник О. М. Правове становище дочірніх підприємств. Підприємництво, господарство і право. 2000. № 1. С. 3-7.
3. Господарський кодекс України : наук.-практ. коментар / Харитонов О. І. та ін.; за ред. О. І. Харитонової. Харків : Одіссей, 2006. 832 с.
4. Жук Л. А., Жук І. Л., Неживець О. М. Господарське право : навч. посібник. Київ : Кондор, 2003. 400 с.
5. Лебідь В. І., Можаровська Н. О., Нескороджена Л. Л. Господарське право : навч. посіб. 2-ге вид. допов. і перероб. Київ : Правова єдність, 2014. 416 с.

6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. В. К. Мамутова. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 441 с.
7. Несипова С. В., Воронко В. С., Чебикіна Т. С. Господарське право: підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 564 с.
8. Щербина В. С. Господарське право: підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 640 с.
9. Чайковська В. В. Господарське право: підручник. Одеса : Фенікс, 2018. 341 с.

**10.3 Інформаційні ресурси:**

1.Конституційний Суд України http://www.ccu.gov.ua/
2.Верховний Суд України http://www.scourt.gov.ua/
3.Вищий господарський суд України http://vgsu.arbitr.gov.ua/
4.Європейський суд з прав людини http://www.echr.coe.int/echr/

## ДОДАТОК

до робочої програми 2026-2027 н.р. навчальної дисципліни

**Господарське законодавство**

Перелік внесених змін на 2026-2027 н.р.

| № | Зміст змін | Підстава | Примітки |
|---|---|---|---|
| 1 | Уточнено компетентності та результати навчання, яким має відповідати підготовка за дисципліною | Зміна чинної освітньої програми | |
| 2 | Уточнено кількість аудиторних занять у формі лекції, лабораторного, практичного заняття, а також часу на самостійну підготовку для здобувачів денної форми навчання | Зміна навчального плану за ОПП | |

Розробник програми:

Старша викладачка Людмила СІДЛЕЦЬКА